

## פסיכופתיה והפרעות באישיות 73-984-01

**שם המרצה: פרופ' יעל אידיסי**

**סוג הקורס: סמינריון**  
**שנת לימודים: תשפ"א סמסטר: אי** **היקף שעות: 2 ש"ס**  
**אתר הקורס באינטרנט:**

### **א. מטרת הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):**

מטרת הסמינריון היא להקנות לסטודנטים כלים באבחון ובהבנה קלינית של פסיכופתולוגיה של האישיות, בכלל ופסיכופתיה, בפרט. הקורס יסקור סוגי אישיות שונים וידגיש את הצורות השונות של חשיבה, תפיסה עצמית ותהליכים לא מודעים. האישיות משפיעה על המפגש הבין-אישי ועל כן נבחן פרדיגמות של העברה והעברה-נגדית האופייניות לדפוס אישיות שונים. הסמינריון גם ידון בחשיבות של אבחון אישיותי בהבנת הפסיכופתולוגיה על כל מורכבויותיה. יסקרו עקרונות ומתודות של קלסיפיקציה של אישיות. בנוסף נבחן דרכי התערבות וטיפול. מצופה שהסטודנט יכיר את כל הפרעות האישיות וידע לאבחן במסגרת ראיון/תיאור מקרה/מפגש עם מטופל הפרעת אישיות על בסיס כלים וממדים שונים.

### **ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)**

סקירה תיאורטית על הפרעות אישיות מרכזיות והקשר בין הפרעת אישיות ספציפית למועדות לקורבנות ו/או לתוקפנות. יסופקו כלים לאבחון רב ממדי של הפרעות אישיות ויידונו דרכי התערבות.

### **מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)**

יהיה שילוב בין הרצאות, דיון בחומר ביבליוגרפי והצגות מקרים על ידי המרצה והסטודנטים. הסטודנטים יתבקשו להביא מקרים מהתנסותם בשדה או ממפגשים בין אישיים אחרים ואלו יבחנו לאור החומר הנלמד בכיתה. במסגרת השיעורים נבחן הצגות מקרה ונצפה בקטעי סרטים המדגימים הפרעות אישיות שונות

### **תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)**

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1	הפרעות אישיות – רקע כללי		השיעורים ילוו בהצגות מקרה וניתוחם
2	אבחנה אינטגרטיבית DSM, ICD	פריט 1	

בשיעור 5 הצגת מקרה וניתוח אינטגרטיבי	פריטים 3, 9 ו-2	אבחנה אינטגרטיבית רמות ארגון אישיות, פקטוריזציה של האישיות	3-5
	פריטים 11, 12, 13, 14	אישיות נרקסיסטית	6
	פריט 18	אישיות אנטיסוציאלית	7
	פריטים 15, 16	פסיכופתיה	8
סרט "המסוכנים המעטים"	פריט 17	פסיכופתיה	9
	פריטים 4, 5	אישיות גבולית	10
קטעים מהסרט "נערה בהפרעה"	פריטים 6, 7, 8	הפרעת אישיות גבולית	11
קטעים מהסרט "לב בערפל"	פריטים 19, 20, 21	אישיות סכיזואידית	12
	פריטים 22, 23, 24, 25	אישיות פרנואידית	13
	פריטים 26, 27, 28	אישיות תלותית והמנעותית	14

**ג. חובות הקורס:**

**דרישות קדם:**

הקורס מיועד לתלמידי שנה א' במגמה הקלינית

**דרישות הקורס**

השתתפות פעילה

הצגה בזוגות של קריטריונים אבחוניים של הפרעת אישיות והצגת מחקר עדכני המעיד על מעורבות בעלי הפרעת אישיות זו כתוקפים ו/או כקורבנות מבחן פתוח

**מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):**  
ציון מספרי

**ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)**

DSM- V

ICD-10

Sadock, B.J., Sadock, V.A., & Ruiz, P. (2015). Kaplan and Sadock's Synopsis of psychiatry: Behavioral sciences/Clinical psychiatry. Wolters Kluwer

חומר מחייב למבחנים :  
פריטים : 6, 7, 11, 12 (או 14), 18, 19 או 21

### פריט 16 מאוד חשוב לחיים הקליניים

1. Dowson, J.D., & Grounds, A.T. (1995). *Personality disorders: Clinic and social perspectives: Assessment and treatment based on DSM-IV and ICD-10*. Chichester: Wiley.
2. John, O. P., & Srivastava, S. (1999). [The Big-Five trait taxonomy: History, measurement, and theoretical perspectives](#). In L. A. Pervin & O. P. John (Eds.), *Handbook of personality: Theory and research* (Vol. 2, pp. 102–138). New York: Guilford Press.
3. Volkan, V.D. Counter-transference reactions commonly present in the treatment of patients with borderline personality organization. In: *Borderline personality* (147-163).

### על ארגון אישיות גבולי

### ההפרעה הגבולית והפרעת אישיות גבולית הפרעת אישיות גבולית אסופת הרצאות :

4. ד"ר ברכה גאוני – הפרעת אישיות גבולית – הרצאת פתיחה, עמ' 1-14.
5. אילן ברנט – Borderline – סקירה היסטורית, עמ' 15-20.
6. פרופ' ג'ימס פיש – גישת פסיכולוגית העצמי להפרעת אישיות גבולית, עמ' 21-27.
7. אילן ברנט – גישתו של מייסנר להפרעת אישיות גבולית, עמ' 28-36.
8. פרופ' אלן אפטר – אספקטים ביולוגיים של הפרעות גבוליות בגיל ההתבגרות, עמ' 37-42.
9. אבי שרון – ארגון האישיות הגבולי כפי שמשקף במבחנים הפסיכולוגים, עמ' 43-53.
10. שמואל ברנשטיין – הרצאת סיכום – Borderline – מספר סימני שאלה. עמ' 54-60.

### אישיות נרקסיסטית

11. טמיר, י' (2003). היחס ההאדרתי בתהליך הטיפול כחוויה רגשית מרפאה. *שיחות*, י"ז (2), 123-130.

12. Adler, G. (1986). Psychotherapy of the narcissistic personality disorder patient: Two contrasting approaches. *American Journal of Psychiatry*, 143(4), 430-436.
13. Bursten, B. (1973). Some narcissistic personality type. *International Journal psycho- Anal.*, 54, 287-291.
14. Russell, C.A. (1985). Narcissism and the narcissistic personality disorder: A comparison of the theories of Kerenberg and Kohut. The British Psychological Society.

פריטים 12 ו-14 דנים באותו נושא, ניתן לקרוא רק אחד מהם

### אנטיסוציאליות ופסיכופתיה

15. Martens, W.H.J. (2000). Antisocial and psychopathic personality disorders: Causes, course and remission – a review article. *International Journal of Offender. Therapy and Comparative Criminology*, 44(4), 406-430.
16. Mealey, L. (1995). The sociobiology of sociopathy: An integrated model. *Behavioral and Brain Sciences*, 18, 523-599.
17. Kerenberg, O. (1984). *Severe personality disorders*. Yale University Press.
18. Winnicott, D. (1982). The antisocial tendency. In: *Through pediatrics to psychoanalysis*. Hogarth (pp. 806-815).

### אישיות סכיזואידית

19. Akhtar, S. (1987). Scizoid personality disorder: A synthesis of developmental, dynamic and descriptive features. *American Journal of Psychiatry*, 499-515.
20. Guntrip, H. (1968). *Schizoid phenomena, object relations and the self*. Hogarth, Universities Pr Inc.
21. Ogdan, T. (1989). The schizoid condition. In: *The primitive edge experience* (pp. 83-108). New York: Jason Aronson Inc.

#### אישיות פרנואידית

22. Bonime, W. (1979). Paranoid psychodynamics. *International Journal of Psychoanalysis*, 54, 287-300.
23. Klein, M. (1932/1960). *The psych-analysis of children*. New York: Grove Press,
24. Meissner, W.W. (1978). *The paranoid process* (pp. 4-15). New York, London: Jason Aronson Inc.
25. Shapiro, D. (1981). Paranoid rigidity. In: *Autonomy and rigid character*. (pp.134-175).Basic Book

#### הפרעות אישיות של חרדה

26. Alpert, J.E., Uebelacker, L.A., et al., (1997). Social phobia, avoidant personality disorder and atypical depression: Co occurrence and clinical implications. *Psychological Medicine*, 27, 627-633.
27. Eskedal, G.A., & Demetri. M. (2006). Etiology and treatment of cluster C personality disorder. *Journal of Mental Health Counseling*, 28, 1-18.
28. Hudson, J.L., & Rapee, R.M.(2000). The origins of social phobia. *Behavior Modification*, 24(1), 102-129.

#### שם הקורס באנגלית :

Psychopathy and personality disorders